

ДЕТЕРМІНАНТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

У системі відтворення української економіки банківським інвестиціям належить важлива роль у відновленні та збільшенні високих темпів економічного зростання. В інвестиційних процесах банківські установи виступають як розпорядники інвестиційних ресурсів та як установи, що підвищують інвестиційну привабливість країни, регіонів та окремих галузей економіки. За сучасних умов проблема інвестиційної діяльності банків потребує подальшого розгляду та вирішення, насамперед у контексті формування інвестиційної політики банків, зокрема напрямів інвестування, та впливу чинників, що зумовлюють недостатню ефективність інвестиційної діяльності банківських установ України.

Велику роль в активізації інвестиційної діяльності відіграють банки, які акумулюють та перерозподіляють тимчасово вільні кредитні ресурси, спрямовуючи їх у пріоритетні сфери економічної діяльності. Згідно з чинним законодавством України, інвестиційна діяльність банків охоплює «інвестиції у розвиток власного бізнесу (купівля основних фондів банку, відкриття філій, вкладення у новітні банківські технології й послуги); інвестиції у розвиток іншого підприємства; формування інвестиційного портфеля банку; участь у формуванні або кредитуванні інноваційно-інвестиційних проектів» [1].

Банківські установи можуть приймати участь в інвестиційному процесі за такими основними видами діяльності:

- обслуговувати рух коштів, що належать інвесторам-клієнтам і призначені для інвестиційних цілей;
- співпрацювати з клієнтами в мобілізації накопичень і заощаджень та спрямовувати їх на інвестиційні цілі через ринок цінних паперів;
- вкладати в інвестиційний процес власні і залучені ресурси.

На сучасному етапі розвитку банківської системи операції із цінними паперами займають вагоме місце в інвестиційній діяльності банку. Частка вільних грошових ресурсів, що спрямовується на купівлю цінних паперів, у провідних банках Європи становить приблизно 20-40%. В українських банках вона набагато менша – 5–10%. Ризик інвестиційної діяльності банку – це потенційна можливість недоотримання доходів або зменшення ринкової вартості капіталу банку внаслідок несприятливого впливу зовнішніх або внутрішніх чинників під час здійснення інвестиційної діяльності [2, с. 45].

Інвестиційний ризик має здатність розщеплюватися на інші різновиди ризиків, пов'язаних із веденням банківської діяльності, що водночас відображується у прояві щільного взаємозв'язку між окремими банківськими ризиками: кредитним, зміни процентної ставки, ринковим, валютним, операційно-технологічним, репутації, юридичним. Отже, багатогранність та множинність виникнення та прояву інвестиційного ризику банку зумовлюють необхідність застосування методів та підходів теорії оптимізації, які дають змогу не лише врахувати наявні умови функціонування банку, а й можливі наслідки його розвитку, спираючись на наявний та можливий рівень змінності показників його інвестиційної діяльності відповідно до існуючих умов ведення банківської діяльності у цілому.

До інструментарію управління інвестиційним ризиком банку, що визначається з погляду формування зовнішніх керуючих впливів, слід насамперед віднести законодавчу та нормативну базу щодо здійснення банківської діяльності у цілому та проведення інвестиційної діяльності зокрема, а також окремі рішення та постанови регуляторів банківських та фінансових послуг тощо. Основними причинами недостатнього розвитку інвестиційної діяльності банківських установ є [3, с. 88]:

- недосконалість дієвого механізму банківського інвестування;
- низький ступінь упровадження банками нових інвестиційних продуктів;
- низька ефективність методів аналізу та управління інвестиційною діяльністю;
- високі інвестиційні ризики і низький рівень корпоративного

управління;

– відсутність практики розроблення дієвих інвестиційних стратегій.

Подальший розвиток інвестиційної діяльності вітчизняних банків залежить від активної участі всіх суб'єктів цього процесу: населення як найбільшого постачальника грошових коштів, банків як посередника, кредитора та інвестора, суб'єктів господарювання як основних об'єктів вкладення ресурсів та держави як організатора правових відносин між усіма учасниками інвестиційної діяльності. Велике значення має й попит на кредити, зміни якого впливають на рівень активації інвестиційної банківської діяльності. Підвищення вартості кредитних ресурсів зменшує попит на них, особливо в найчисельнішій категорії постачальників – населення.

За таких умов банки змушені шукати альтернативні шляхи ведення активної діяльності. Оптимальним варіантом у цьому разі стає вкладення коштів у цінні папери, що, своєю чергою, передбачає наявність розвинутого ринку цінних паперів. Необхідним складником банківської інвестиційної діяльності є моніторинг ринку позикових коштів. Попит на короткострокові та споживчі кредити пригальмовує інвестиційну діяльність банків, а зростаюча необхідність у довгострокових інвестиційних кредитах стимулює її.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-XII [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

2. Кльоба Л.Г. Ризик-менеджмент банківської інвестиційної діяльності / Л.Г. Кльоба // Вісник Національного банку України. – 2010. – № 1. – С. 44–47.

3. Капраль О.Р. Ідентифікація чинників стимулювання інвестиційної діяльності комерційних банків / О.Р. Капраль // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2016. – Вип. 2(74). – С. 86–93.